

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

КОСТЬ М. - О. І., ФЕНЦИК О. М. Теоретичні засади формування інформаційної культури майбутніх менеджерів освіти	116
КРЕМІНЬ У.М. Організація інклюзивного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти як наукова проблема	118
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Академічна доброчесність – інструмент забезпечення якості освіти	120
КУРИЛО Л.Ф. Інклюзивна освіта студентів як психолого-педагогічний феномен.....	123
КУС Б.І., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки.....	126
КУШНІР І.І., БЕРЕНИЧ В.І. Шляхи формування здорового способу життя у студентів фахового коледжу	131
КУШНІР І.І., КАЮК О.А. Особливості самореалізації педагогів у професійній діяльності	133
КУШНІР І.І., КУРИЦЯ Н.В. Використання сучасних технологій навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти	134
КУШНІР М. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компетентнісний підхід у підготовці вихователя дітей дошкільного віку	136
КУШНІР І.І., СВІТЛИНЕЦЬ І.М. Шляхи розвитку психолого-педагогічної компетентності майбутніх учителів на етапі навчання в магістратурі	138
ЛБА О.М., ГАЙНАЛІЙ В.В. Професійний саморозвиток учителя: теоретичні основи.....	140
ЛБА О.М., ПРИЙМИЧ А.В. Психолого-педагогічні особливості пізнавальної активності молодших школярів	142
ЛІСЦЬКІ М.С. З історії становлення та розвитку професії вчителя в Мукачівській державній вчительській семінарії	144
ЛОКЕС К.А., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Формування дослідницької компетенції і навичок самостійної роботи учнів початкової школи в умовах екскурсії	147
ЛОМАГА К.В., БАРНА Х.В. Основні завдання виховання дитини дошкільника в родині	149
МАГЕРОВИЧ К.В., ЧЕКАН О.І. Історичний аспект дослідження аутистичних порушень	151
МАЙБОРОДА І. Е. Народне декоративно-прикладне мистецтво як засіб формування художньої культури майбутніх учителів початкової школи	154
МАКАРА Ж.М., ЛАВРЕНОВА М.В. Інтеграція принципів фінської системи освіти в освітні реформи України	156
МАРГІТИЧ А.І. Організаційна культура коледжу: цінності та норми для студентів і викладачів	158
МАХОВСЬКА А.І., МОЧАН Т.М. Модернізації професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи	160
МИКУЛІНА А. К. Модернізації дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку суспільства	162
МИКУЛІНА А. К., ВЕЛИЧКАНИЧ М. В. Навчання декоративного ліплення дошкільників за мотивами народної іграшки та кераміки	164
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Екологічне виховання як складова всебічного розвитку особистості дошкільника	166
МОЛНАР Т.І., СОЛОВЙОВ Д.С. Поняття управлінської культури менеджера освіти.	169
МОЛНАР Т.І., ТИНТА В.В. Сутність та функції освітнього маркетингу	171
МОЧАН Т.М. Практична підготовка педагогів у сучасних умовах	173
ОЖОГАНІЧ О. В., БРИЖАК Н. Ю. Підготовка майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект	175

сприйняти особливості предмета і якоюсь мірою обміркувати його зображення [2]. Якщо дитина буде твердо знати, над чим вона повинна працювати, то це дасть їй можливість більш цілеспрямовано і впевнено займатися ліпленням.

Вихователь повинен спрямовувати свою роботу на те, щоб навчити дітей поважати творчість народних майстрів, виховувати інтерес до них. Саме тому національна іграшка та українська кераміка в Україні може стати тим важелем, який закріпить смакові враження, збагатить чуття форми і колориту, навчить відрізнити високохудожнє від низько-простого, унікальне від стандартного, своє від чужого і, зрештою, забезпечить формування маленьких громадян національної свідомості й гідності [2].

Таким чином, створюючи якийсь образ з глини чи пластиліну, дошкільник вдихає в свій твір життя, вкладає в нього часточку себе й водночас і сам змінюється: стає чуйнішим, уважнішим, добрішим. Навколишній світ стає йому ближчим, зрозумілішим. У процесі творення розвивається уява, фантазія. Діти вчаться помічати характерне в предметах, і те, що запам'яталося, передає в своїх композиціях.

Та нехай національна іграшка та українська кераміка допоможуть нам зібрати перлини мудрості, що забезпечить єдність духовного, фізичного й інтелектуального становлення поколінь, а отже, і майбутнє нації.

Література

1. Калуська Л. В. К 17 Дивокрай / Л. Калуська / Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів. Книга перша – Тернопіль : Мандрівець, 2005. – 320 с.
2. Лозинська Є. Українське народознавство дітям дошкільного віку / Є.Лозинська // Метод. посібн. для дошкільн. закл. – Львів : Оріана-Нова, - 2008. –208 с.
3. Халезова Н. Б. Народная пластика и декоративная лепка в детском саду. - М. : Просвещение, 1984 – 112 с.

УДК 373.2.015.31:502(043.2)

МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П.,
Мукачівський державний університет

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА

Оскільки всебічний розвиток особистості розглядається у системі психолого-педагогічних дисциплін як процес її «входження» у світ людських взаємовідносин, ставлення людини до суспільства, природи і процес оволодіння перлинами культури, що опосередковує ці відносини, то формування особистості дитини поза світом природи неможливе – адже саме вона і є одним із невичерпних джерел моральних, духовних і матеріальних цінностей особистості.

Про важливу роль природи у формуванні особистості дитини підкреслюється у класичній зарубіжній та вітчизняній педагогіці

(Я.Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Й.Песталоцці, Ф.Фребель, М.Монтессорі, К.Ушинський, Є. Тихеева, С.Русова, В.Сухомлинський та інші). На сучасному етапі особлива увага звертається на здійснення екологічного виховання дітей з самого раннього віку як у родині так і ЗДО. Видатні педагоги сучасності Н.Яришева, Л.Толмачова, С.Ніколаєва, Н.Лисенко, З.Плохій, К.Москаленко, Г. Левківська та інші наголошують, що важливою складовою культури особистості є культура екологічна, яка виявляється у знаннях і переконаннях, ціннісних орієнтирах особистості щодо навколишнього середовища та практичних природоохоронних умінь і навичках..

Екологічне виховання – це цілеспрямований вплив на особистість на всіх етапах її життя за допомогою розгорнутої системи засобів та методів, що має на меті формування екологічної свідомості, екологічної культури, екологічної поведінки, екологічної відповідальності.

У Державних документах приділяється велика увага екологічному вихованню дошкільників, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля.

Одним із важливих документів з екологічної освіти є Концепція екологічної освіти, в якій відмічено, що неперервна екологічна освіта передбачає організацію виховання і навчального процесу від дитинства до глибокої старості.

Оскільки дошкільний вік – це період початкового становлення особистості, впродовж якого відбувається колосальне збагачення і впорядкування її чуттєвого досвіду, оволодіння нею специфічно людськими формами сприйняття і мислення, то стає очевидним той факт, що рівень готовності дошкільнят до екологічної освіти і виховання у школі визначається саме системою виховання і навчання дитини у дошкільному закладі, тобто в період дошкільного дитинства [4].

Завдання дошкільних закладів – розвиток естетичних, інтелектуальних, гуманістичних почуттів та етичних форм у ставленні до природи. Підвалини екологічної свідомості складають елементарні знання про природу. У дітей слід виховувати розуміння впливу людини, її господарської діяльності на природне довкілля [3].

Зокрема в Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні визначено, що важливо формувати у дітей природничо-екологічну компетентність: «здатність дитини до природодоцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів, яка формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності» [1]. Також наголошується, що у дітей слід формувати навички, орієнтовні на сталий розвиток, тобто «сформованість у дитини моделей поведінки сталого способу життя, що виявляється у сформованості початкових уявлень про сталі дії у поведінку, усвідомленні дошкільниками необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості у дітей ефективних звичок соціальної поведінки, поводження з природними ресурсами та збереження природи і бажання так діяти»[1].

ЗДО у освітньо-виховному процесі використовує різні форми і методи роботи з дітьми та веде просвітницьку роботу з батьками. Концепція дошкільного виховання націлює практиків на докорінну переорієнтацію з репродуктивних методів на продуктивні, тобто на формування у дітей навичок пізнання природи, активних дій, «самостійних відкриттів» її таємниць [2]. Саме такий підхід посилює інтерес дітей, стимулює їх прагнення до діяльності.

Основи екологічного виховання формуються у різних видах діяльності. Знання про природу, її особливості, неповторність; явища, що відбуваються у природі, діти здобувають у процесі навчальної діяльності.

Провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є ігрова діяльність, яка теж є важливим засобом екологічного виховання дошкільників.

Основи екологічного виховання особливо інтенсивно формуються у процесі трудової діяльності, яка має екологічну сутність. Так наприклад, під час ручної праці діти збагачують і удосконалюють не лише практичні вміння та навички, а й поглиблюють знання про властивості природного матеріалу: жолудів, шишок, насіння, їх значення в житті людини, у раціоні тварин, птахів, що харчуються дарами лісу, а також про ретельне їх збереження.

Для формування в дітей екологічної культури на сучасному етапі доцільно застосовувати: традиційні (заняття та екскурсія) та нетрадиційні форми: конкурс «Робінзонада», усний журнал «Сторінками Червоної книги», конференція «Біль, що не знає кордонів», вечір козацьких традицій, краєзнавчі походи, похід з елементами спортивних ігор «Зустрічаємо весну», прес-конференція «Екологічні проблеми регіону», літературний вечір «Людина і природа в поезії», екскурсії в природу, тематичні вечори «Вразливі точки екології», конкурс виробів з природного матеріалу «Природа і фантазія», фестиваль, екологічний ринг, екологічні дебати і багато чого іншого.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. - К. 2021р.
2. Концепція Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року // Дошкільне виховання. – 2010. - № 9. – С 3-4.
3. Левківська Г. Виховуємо любов до природи / Г. Левківська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2015. - № 5. – С.60-65.
4. Лисенко Н.В. Еко-ко: дошкільник пізнає світ природи : навч.-метод посіб. / Н.В.Лисенко. – Київ : Слово, 2015. – 351 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>